

Õiguskantsler

Teie 04.01.2021 nr

Meie 12.03.2021 nr 6-1/210232/2101711

Töötuna arvelevõtmine

Lugupeetud [   ]

Pöördusite õiguskantsleri poole küsimusega, kas palgatööd teinud äriühingu juhatuse liikmel on põhiseaduse järgi õigus võtta end töötuna arvele ja saada töötutoetust.

Mõistan Teie küsimust hästi. Tööturuteenuste ja -toetuste seaduse järgi on palgatöötajast äriühingu juhatuse liikmel õigus töötuskindlustushüvitisele, kuid õigust saada töötutoetust tal ei ole. Nii on äriühingu juhatuse liikmest palgatöötajal tõise sissetuleku katkemise korral vähem võimalusi riigilt toetust saada kui teistel töö kaotanutel, sh ühe vanemana last kasvatanutel (vt täpsemalt [tööturuteenuste ja -toetuste seaduse](#) § 26 lg 4 p 1).

Tõepoolest on raske leida õigustust, miks tõise sissetuleku katkemise korral äriühingu juhatuse liikme staatus piirab õigust töötutoetusele. Siiski ei saa öelda, et tegemist oleks ilmselgelt põhiseadusvastase piiranguga. Kuna palgatöötajatele on tõise tulu katkemise korral tagatud töötuskindlustushüvitis, on küsimus laiemalt tõise sissetulekuta inimeste sotsiaalses kaitses. Millistel tingimustel sotsiaalkaitsemeetmeid rakendada, on Riigikogu kaalutusotsus. Oluline on, et lõppastmes oleks tagatud abi puuduse korral (põhiseaduse § 28 lg 2). Puuduse korral on ette nähtud toimetulekutoetus. Sellele vaatamata olen juhtinud Riigikogu ning tervise- ja tööministri [tähelepanu](#), et töö olemus ja tööturu olukord on muutunud ning töötuskindlustus vajaks seetõttu paindlikumaid lahendusi.

Tööturuteenuste ja -toetuste seaduse kohaselt võetakse äriühingu juhatuse liige töötuna arvele sel juhul, kui ta ei saa töötuna arvelevõtmise ajal selle töö eest tasu, kuid ta vastab töötuskindlustushüvitise saamise tingimustele ([tööturuteenuste ja -toetuste seaduse](#) § 6 lg 5 p 4). Töötuna võetakse arvele need äriühingu juhatuse liikmed, kes peale äriühingu juhtimise tegid muud tööd, mis oli nende peamine tegevus ja sissetulekuallikas, ning kes on selle töö kaotanud. Äriühingu juhatuse liikme töötuna arvele võtmise eesmärk on võimaldada neil saada abi uue töö leidmisel ja töö otsimise ajal töötuskindlustushüvitist.

Teid ei võetud töötuna arvele selle tõttu, et Teil puudub töötuskindlustushüvitise saamiseks vajalik kindlustusstaaž, nagu on ette nähtud [tööturuteenuste ja -toetuste seaduses](#) ja [töötuskindlustuse seaduses](#). Nimelt on töötuskindlustushüvitise saamise tingimus see, et inimesel on töötuna arvelevõtmisele eelnenud 36 kuu jooksul kindlustusstaaži vähemalt 12 kuud (töötuskindlustuse seaduse § 6 lg 1 p 2). Kuna töötuskindlustushüvitist rahastatakse töötuskindlustusmaksetest, arvestatakse töötuskindlustusstaaži ainult nende kuude eest, kui tööandjal on kohustus maksta töötasu, millelt tuleb kinni pidada töötuskindlustusmakset ([töötuskindlustuse seaduse](#) § 3 lg 1).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Eesti Töötukassa selgitas, et olite töötuna arvel ning Teile maksti töötuskindlustushüvitist 2013. aasta 25. märtsist 20. septembrini. Sellega oli Teie õigus töötuskindlustushüvitisele ammendatud. Kindlustusstaaži kogumine algas uuesti 2013. aasta novembris.

Kui Te 2020. aasta 24. augustil pöördusite Eesti Töötukassasse sooviga end töötuna arvele võtta, oli Teil töötuskindlustusstaaži kokku neli kuud: 2013. aasta november ja detsember (töötamine SA Käsmu Meremuuseumis ja Rolger Ehitus OÜ-s), 2014. aasta aprill (töötamine Seitsmes Mai OÜ-s) ja 2017. aasta juuni (töötamine OÜ-s Rendikodu). Vahepeal olete olnud ka rasedus- ja sünnituspuhkusel ning lapsehoolduspuhkusel.

Rasedus- ja sünnituspuhkusel ning lapsehoolduspuhkusel olevale inimesele töötasu ei maksta ja töötuskindlustusmaksed kinni ei peeta, seetõttu need perioodid töötuskindlustusstaaži juurde ei anna. Sel juhul pikendatakse 36-kuulist perioodi rasedus- ja sünnituspuhkusel ning lapsehoolduspuhkusel olnud aja võrra ja töötuskindlustushüvitise saamise õiguse kindlaksmääramisel võetakse arvesse sel pikendatud perioodil omandatud töötuskindlustusstaaž ([töötuskindlustuse seaduse](#) § 6 lg 5). Need erisused on Riigikogu kehtestanud selleks, et soodustada põhiseaduse § 27 lg-te 1 ja 3 toimimist (vt Riigikohtu otsuse [3-3-1-27-11](#), p 14).

Kuigi Teil ei ole õigust end töötuna arvele võtta ja töötutoetust saada, on Teil tööotsinguil võimalik saada riigi tuge, kui registreerite end Eesti Töötukassas [tööotsijana](#). Ravikindlustuse saamise võimaluste kohta võite lähemalt lugeda [Eesti Haigekassa kodulehelt](#).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Koopia (avaldaja andmeteta): Sotsiaalministeerium

Merle Malvet 693 8426
Merle.Malvet@oiguskantsler.ee

Angelika Sarapuu 693 8411
Angelika.Sarapuu@oiguskantsler.ee